

مدیریت واردات لازمه حمایت از تولید داخلی در راستای اقتصاد مقاومتی

کد موضوعی: ۲۲۰

شماره مسلسل: ۱۵۳۴۹

فروردین ماه ۱۳۹۶

معاونت پژوهش‌های اقتصادی

دفتر: مطالعات اقتصادی

فهرست مطالب

۱.....	چکیده
۲.....	مقدمه
۳.....	۱. برخی سؤالات مطروحه در خصوص ارتباط تولید با واردات
۴.....	۲. نگاهی به آمار واردات رسمی کشور
۵.....	۳. آیا واردات کالا فی‌الذمه منفی و مخرب بخش تولید است؟
۷.....	۴. کدام واردات مخرب است؟
۸.....	۵. ابزارهای مدیریت واردات چیست؟
۹.....	۶. کدام تولید ملی نیازمند حمایت در مقابل واردات است؟
۱۰.....	۷. مطالبه همیشگی تولیدکنندگان در فرآیند چانه‌زنی
۱۱.....	۸. حلقه‌های پیشین و پسین مدیریت واردات
۱۲.....	۹. ضرورت حمایت از مصرف‌کنندگان در کنار حمایت از تولیدکنندگان
۱۲.....	۱۰. رابطه حمایت از تولید و قاچاق کالا
۱۳.....	۱۱. راهکارهای پیشنهادی
۱۵.....	منابع و مأخذ

مدیریت واردات لازمه حمایت از تولید داخلی در راستای اقتصاد مقاومتی

چکیده

با عنایت به نامگذاری سال ۱۳۹۶ به عنوان سال اقتصاد مقاومتی: تولید- اشتغال و تأکید مسئولان عالی نظام به حمایت از تولید داخلی و ایجاد اشتغال، استفاده از ابزارهای مختلف برای تحقق این مهم از اولویتهای اصلی سال خواهد بود. در این راستا یکی از موضوعاتی که لازم است به صورت دقیق مورد توجه و کالبدشکافی کارشناسی قرارگیرد، رابطه میان واردات و تولیدات داخلی است.

در این گزارش از طریق جمع‌آوری دیدگاه‌های اساتید، کارشناسان و فعالان بخش بازرگانی در کشور، بعد از توجه به گفتمان مقام معظم رهبری و بررسی آمار و اطلاعات واردات در ۱۸ سال گذشته، تلاش می‌شود تا آثار مثبت و منفی واردات بر بخش تولید مورد تحلیل قرار گرفته و ابزارهای مدیریت واردات احصا شوند. یکی از سؤالات مهم مطروحه در این موضوع، آن است که کدام تولید ملی نیازمند حمایت در مقابل واردات است که در این مطالعه به مؤلفه‌های آن اشاره خواهد شد. برخی از محورهای که در این خصوص باید مورد نظر قرارگیرند نیز عبارتند از: ضرورت توجه به حلقه‌های پیشین و پسین تولید، ضرورت حمایت از مصرف‌کنندگان در کنار تولیدکنندگان و رابطه حمایت از تولید و قاچاق کالا که در این گزارش به آنها اشاره خواهد شد.

نتیجه بررسی انجام شده در این مطالعه نشان می‌دهد که حمایت از تولید، با توجه به ضرورت حراست از منابع محدود کشور، مستلزم احصای بخش‌ها و کالاهای تولیدی دارای مزیت‌های نسبی و مطلق در تولید و بخش‌های نوپا و استراتژیک و ضروری و توجه به خلق مزیت‌های جدید است و این امر تنها با تدوین و اجرای «استراتژی توسعه رشته فعالیت‌های اقتصادی» و متعاقب آن تدوین «استراتژی تجاری بلندمدت» به دور از هرگونه بخشی‌نگری، منطقه‌گرایی و سلیقه‌های شخصی و... با توجه به آمایش سرزمینی و ظرفیت‌های استانی محقق خواهد شد.

هرگونه حمایت تعرفه‌ای و محدودیت واردات این بخش‌ها نیز لازم است پس از تعیین محدوده زمانی بهینه برای حمایت و اعلام برنامه زمانبندی دستیابی به سطوح رقابتی و کاهش موانع تعرفه‌ای در زمانبندی اعلام شده صورت پذیرد و در کنار آن بسته‌های حمایتی خاص نیز تعریف و عملیاتی شوند. تحقق موارد فوق نیازمند الزاماتی است که در این گزارش به رؤس آن اشاره شده است.

مقدمه

بررسی ادبیات اقتصادی و مبانی نظری رشد و توسعه گویای آن است که تجارت و بازرگانی خارجی همواره یکی از عوامل مهم و مؤثر در توسعه بوده و به نوعی موتور محرکه اقتصاد کشورها محسوب می‌شوند. از این رو آثار متقابل دو شاخص تجارت خارجی و تولید داخلی بر یکدیگر، یکی از موضوعات مهم و اساسی اقتصاد کشورها بوده و تبیین سازوکار این دو بر یکدیگر و تبیین سیاست‌های حمایتی می‌تواند جایگاه سیاست تجاری خارجی یک کشور را در طیف سیاست‌های توسعه صادرات و یا جایگزینی واردات مشخص کند.

در سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی^۱ نیز به صورت ملموس به درون‌زایی اقتصاد یعنی استفاده مطلوب از ظرفیت‌ها و امکانات داخلی و برون‌گرایی از طریق تکیه بر صادرات دارای ارزش افزوده توجه شده است.

بدون تردید جلوگیری از واردات بی‌رویه کالا و ورود کالاهایی که موجب تضعیف تولیدات داخلی مربوط به بنگاه‌های اقتصادی نوپا و استراتژیک می‌شوند، یکی از سیاست‌های مهم در راستای تحقق اقتصاد مقاومتی است و به همین دلیل مسئولان عالی نظام در ابلاغ سیاست‌های مرتبط با این موضوع به طرق مختلف بر ضرورت این امر تأکید کرده‌اند. برای مثال مقام معظم رهبری در سخنرانی اول فرودین سال جاری به این نکته اشاره داشتند که «واردات کالاهایی که در داخل به اندازه کافی تولید می‌شوند، باید حرام شرعی و قانونی شناخته شود».^۲ البته ایشان در گذشته نیز به ارتباط واردات کالا با تولید اشاره کرده و برای مثال در دیدار با جمعی از کارآفرینان در تاریخ ۱۳۸۹/۶/۱۶ مسئله مدیریت واردات را مسئله‌ای مهم بیان کرده و فرمودند که «واردات را مدیریت کنید نه اینکه متوقف کنید یعنی یک چیزهایی باید بیاید و یک چیزهایی باید نیاید تا یک مدیریت صحیح شکل گیرد».^۳ بنابراین برای استفاده مطلوب از بیانات رهبری لازم است مجموعه منویات ایشان را مورد نظر قرار داد و به همین منظور ایشان در دیدار نوروزی خود با جمعی از مسئولان نظام در ۱۳۹۶/۱/۲۱ فرمودند که «منظور از منع واردات، واردات کالاهایی نیست که در داخل به قدر کافی تولید نمی‌شوند یا واردات آنها می‌تواند برای تولید داخل الگو قرار گیرد، بلکه آن وارداتی باید متوقف شود که

۱. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، ابلاغی ۱۳۹۲/۱۱/۲۹ مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)
۲. بیانات مورخ ۱۳۹۶/۱/۱ مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در اجتماع عظیم زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی علیه‌السلام؛ به آدرس الکترونیکی:

http://www.leader.ir/fa/content/اجتماع-عظیم-زائران-و-مجاوران-حرم-مطهر-رضوي-عليه-السلام/۱۷۸۰۹

۳. بیانات مورخ ۱۳۸۹/۶/۱۶ مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور؛ به آدرس الکترونیکی:

<http://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=10077>

کارخانه داخلی و تولید را تعطیل می‌کند»^۱

همان‌طور که عنوان شد، این اولین بار نیست که موضوع حمایت از تولید ملی از طریق مدیریت واردات به‌عنوان یکی از برنامه‌های بااهمیت و دارای اولویت از طرف مسئولان نظام مطرح می‌شود، ولی به‌دلیل عملیاتی نشدن یک نگاه جامع و کلان در این خصوص، برخی از بخش‌ها و یا تعداد معدودی از تولیدکنندگان که از قدرت چانه‌زنی بالاتری برخوردارند از این موضوع به نفع خود بهره برده و متولیان امر نیز به ارائه فهرستی از کالاها که لازم است نرخ‌های تعرفه آنها افزایش یابد و یا ورود آن کالاها ممنوع و یا محدود شوند، بسنده می‌کنند و با این اقدامات جزئی نه تنها بخش‌های نیازمند حمایت و زمانبندی حمایت مشخص نمی‌شود، بلکه گره‌ای دیگر بر گره‌های موجود در فضای کسب‌وکار کشور، رقابتی‌تر شدن بخش تولید در زمینه قیمت و کیفیت و ضرورت مبارزه با قاچاق کالا در کشور افزوده می‌شود.

بنابراین به‌نظر می‌رسد برای مدیریت واردات در راستای حمایت از تولید باید به فهرستی از الزامات و زمینه‌ها توجه کرد که در مسیر صحیح ترسیم شده توسط مقام معظم رهبری که مدیریت واردات است گام برداشته و گرنه اقدامات شتابزده در این خصوص می‌تواند سیاست‌های تجاری کشور را تحت تأثیر قرارداده و با تأثیر معکوس بر حمایت از تولید موجب ایجاد رخوت و کاهش کیفیت و افزایش قیمت تولیدات داخلی و حتی عدم تأمین کالاهای مورد نیاز و ایجاد عدم تعادل در بازار و یا توسعه و بسط قاچاق کالا در کشور شود.

۱. برخی سؤالات مطروحه در خصوص ارتباط تولید با واردات

در حوزه کارشناسی هرگاه بحث محدودیت واردات در راستای حمایت از تولید مطرح می‌شود سؤالات متعددی مطرح می‌شود برای مثال در صورت حمایت از تولید داخلی کدام یک از محصولات باید مورد حمایت قرار گیرند؟ آیا منظور محدودیت در واردات به معنای حرکت به سمت اقتصاد درون‌گرا و مبتنی بر خودکفایی افراطی است که اقتصاد کشور را به سمت انزوا ببرد و یا منظور توانمندسازی فرآیند تولید، برای رقابت در فضای بین‌المللی است. آیا تولیدی که نتواند نیاز و تقاضای داخلی را پاسخگو باشد و یا با کیفیت پایین خود موجب عدم کارایی در فرآیند تولید گردد و یا با قیمت بالای خود منجر به ناکارایی در تخصیص منابع گردد و یا با توجه به استانداردهای پایین منجر به تضييع حقوق مصرف‌کنندگان گردد و سلامت و بهداشت جامعه را به مخاطره بیاندازد نیز مستحق حمایت در بلندمدت است؟ آیا حمایت از تولید داخلی در بلندمدت منجر به ناکارایی در بخش تولید شده و یا نتیجه معکوس خواهد داد؟ آیا

۱. دیدار نوروزی مورخ ۹۶/۱/۲۱ مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) با جمعی از مسئولان نظام به آدرس الکترونیکی:

تجربه اعمال سیاست‌های حمایت‌گرایانه در اقتصادهای در حال گذار در دهه‌های گذشته در دنیا و اعمال برخی محدودیت‌ها در سال‌های اولیه بعد از انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی منجر به رونق در تولید داخلی گشته و یا برعکس منجر به عدم رقابت‌پذیری محصولات تولیدی در بازارهای جهانی شده است؟ آیا روش حمایت از محصولات داخلی با وضع سیاست‌های دستوری از جمله ممنوعیت ورود کالاهای مشابه خارجی امکان‌پذیر است و یا اینکه به توسعه قاچاق در کشور می‌انجامد؟ آیا مبارزه با قاچاق کالا و کنترل آن با سیاست‌های فعلی امکان‌پذیر است؟ آیا بدون وجود استراتژی توسعه صنعتی، معدنی، کشاورزی و بهداشت و... و بدون هدف‌گذاری و تمرکز در تولید کالاهای دارای مزیت می‌توان نسبت به وضع سیاست‌های حمایت از تولید در مقابل واردات اقدام کرد؟

این مجموعه از سؤالات فوق، تنها بخشی از ابهامات پیش‌روی مدیریت واردات را مطرح می‌کند که تلاش می‌شود در این گزارش به بخشی از آنها پاسخ داده شود.

۲. نگاهی به آمار واردات رسمی کشور

بررسی روند واردات در کشور مطابق نمودار ذیل و براساس آمار رسمی گمرک جمهوری اسلامی ایران^۱، گویای آن است که واردات تا سال ۱۳۸۹ روندی صعودی داشته و از حدود ۱۳ میلیارد دلار در سال ۱۳۷۸ به بیش از ۶۴ میلیارد دلار در سال ۱۳۸۹ رسید. شایان ذکر است که به دلیل تشدید تحریم‌ها و بروز محدودیت‌های ارزی در کشور روند کاهشی واردات از سال ۱۳۸۹ آغاز و به دلیل افزایش فزاینده نرخ ارز و کاهش تقاضا به دلیل تشدید شرایط رکودی، روند کاهشی واردات ادامه یافت و در سال ۱۳۹۴ به حدود ۴۱ میلیارد دلار رسید که تقریباً معادل میزان واردات در سال ۱۳۸۵ بود. بنابراین می‌توان عنوان کرد که به دلایل شرایط حاکم بر اقتصاد کلان و اتخاذ سیاست‌هایی برای کاهش تقاضای ارز در طول سال‌های اخیر، مدیریت واردات به صورت نسبی مورد نظر و اجرا قرار گرفته است.

البته در شرایط تحریم و تشدید محدودیت‌های ایجاد شده برای واردات می‌توان عنوان کرد که میل به واردات غیررسمی (قاچاق) افزایش یافته و لازم است سرجمع واردات به صورت رسمی و قاچاق مورد نظر قرار گیرد با این حال با توجه به تخمینی بودن آمار (۱۵ تا ۲۵ میلیارد دلاری) قاچاق در چند سال گذشته و ابهامات متعدد مطروحه در خصوص نحوه برآورد میزان قاچاق، اتکا به این سرجمع نیز از اطمینان بالایی برخوردار نیست.

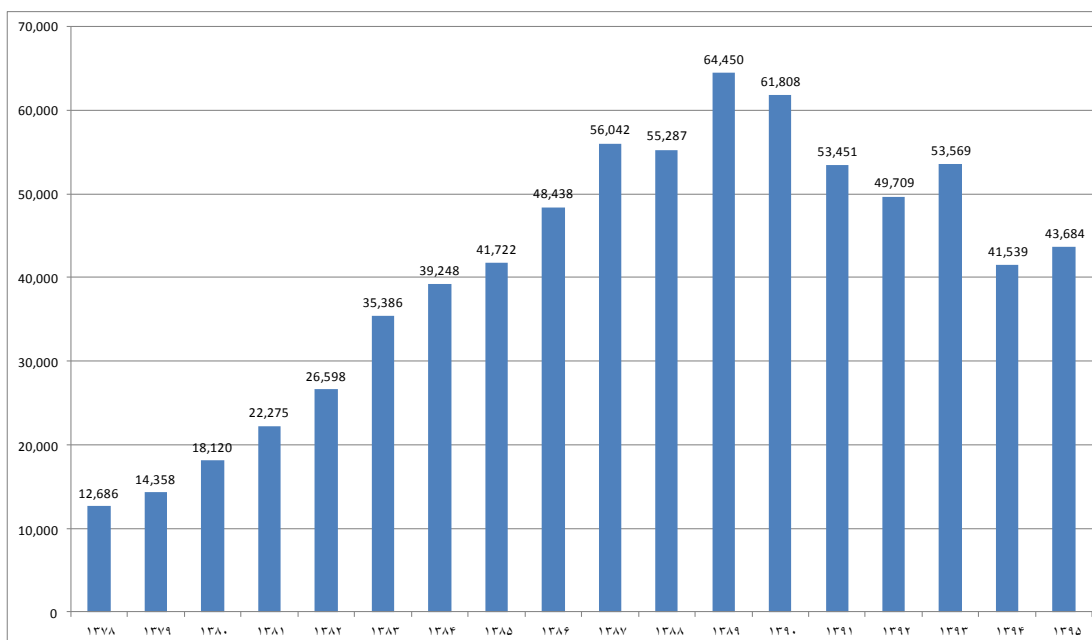
شایان ذکر است که بررسی آماری میزان واردات در بلندمدت نشان‌دهنده رابطه مستقیم آن با سرریز درآمدهای نفتی به اقتصاد کشور است به این نحو که درآمدهای سرشار نفتی موجب افزایش میل

۱. بخش آمار و اطلاعات سایت رسمی گمرک جمهوری اسلامی ایران به آدرس:
<http://www.irica.gov.ir/Portal/home/?آمار-سالانه/۴۵۹۹>

به واردات شده و از این منظر میزان سرمایه‌گذاری‌های صنعتی و تولیدی را متأثر کرده است. روند کاهشی واردات در چند سال اخیر به معنای مدیریت واردات در تمامی بخش‌ها و کالاها نبوده و ممکن است در برخی موارد هنوز مصادیقی از کالاهای غیر ضرور و یا مخل تولید ملی وجود داشته باشد که لازم است احصا و مدیریت شوند.

نمودار ۱. روند ارزش دلاری واردات از سال ۱۳۷۸ تا ۱۳۹۵ (میلیون دلار)

مأخذ: بخش آمار و اطلاعات سایت رسمی گمرک جمهوری اسلامی ایران به آدرس:

<http://www.irica.gov.ir/Portal/home/?آمار-سالانه/۴۵۹۹>

۳. آیا واردات کالا فی‌الذات منفی و مخرب بخش تولید است؟

۱. برحسب تقسیم‌بندی کالایی سیستم هماهنگ شده (HS)^۱ حدود ۷۰۰۰ قلم کالا در کشور طبقه‌بندی شده است که مسلماً علیرغم وجود منابع طبیعی، مالی و انسانی موجود در کشور امکان تولید تمامی این اقلام وجود نداشته و یا از نظر اقتصادی مزیتی برای تولید آنها در کشور وجود ندارد. (بدیهی است هدررفت منابع محدود کشور امری نامعقول و غیرشرعی است. برای مثال می‌توان در تولید و صادرات برخی کالاهای آب‌بر، با توجه به بحران آب در کشور و تولید در برخی صنایع ناکاراً بازنگری صورت گیرد). با این حال طبیعتاً نیاز به مصرف بخشی از این کالاها در کشور حیاتی است. در نگاهی ساده به جریان کالا در کشور، می‌توان این‌گونه بیان کرد که مصرف جامعه از سه منشأ، کالاهای تولید

1. The Harmonized Commodity Description and Coding System

داخلی، کالای وارداتی خارجی و کالای قاچاق وارداتی خارجی تأمین می‌شود. همچنین بخشی از تولیدات داخلی کشور و حتی کالاهای وارداتی به شکل صادرات رسمی و یا قاچاق خروجی (مانند کالاهای یارانه‌ای) از کشور خارج می‌شوند. بنابراین یکی از اصلی‌ترین دلایل اقدام به واردات، **تأمین کالاهای مورد نیاز جامعه** است و از این رو انجام واردات برای تأمین نیازهای ضروری بخش مصرف، امری مثبت و در راستای تنظیم بازار و جلوگیری از افزایش قیمت فزاینده در برخی از بخش‌ها اقدامی ضروری محسوب می‌شود.

۲. شایان توجه است که در پنج سال گذشته همواره حدود ۸۴ تا ۹۰ درصد از کالاهای وارداتی کشور را کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای تشکیل داده‌اند و در ۱۰ ماهه ۱۳۹۵ نیز کمتر از ۱۴ درصد واردات کل کشور را کالاهای مصرفی تشکیل داده‌اند.^۱ بدیهی است **ورود برخی کالاها مانند مواد اولیه، کالاهای سرمایه‌ای و کالاهای واسطه‌ای با توجه به اینکه نیاز تولیدکنندگان داخلی را تأمین و ضمن ایجاد اشتغال شرایط استفاده از ارزش افزوده کالا را ایجاد می‌کنند نه تنها امری منفی نبوده، بلکه می‌تواند در راستای تقویت تولید داخلی قلمداد شود.**

جدول ۱. آمار واردات به تفکیک نوع مصرف در سال ۱۳۹۴

نوع کالا	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	سهم وزنی (درصد)	سهم ارزشی (درصد)
واسطه‌ای	۳۱,۲۸۷	۲۷,۰۷۷	۹۱/۵	۶۷/۹
سرمایه‌ای	۷۴۴	۷,۳۸۸	۲/۲	۱۸/۵
مصرفی	۲,۱۴۴	۵,۴۰۵	۶/۳	۱۳/۶

مأخذ: سایت رسمی سازمان توسعه تجارت ایران به آدرس:

http://farsi.tpo.ir/uploads/amalkarde-tejarat-khareji-12mahe94_16341.pdf

البته باید به این موضوع نیز توجه داشت که امکان تولید بخشی از مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای در داخل کشور نیز وجود داشته و واردات مواد اولیه و واسطه‌ای ممکن است برخی از تولیدکنندگان نوپای کالاهای فوق را با مشکلاتی مواجه سازد که توجه به این موارد و برنامه‌ریزی برای حمایت از این بخش از تولیدکنندگان نیز در تحلیل فوق ضروری است.

۳. یکی از آثار واقعی واردات در فضای اقتصادی **ایجاد فضای رقابتی** است. اگر تولید داخلی در فضایی انحصاری صورت پذیرد مصرف‌کننده ناچار است کالای داخلی را با هر کیفیت و قیمتی که عرضه می‌شود خریداری کند، ولی اگر واردات به صورت منصفانه در کنار تولید داخلی وجود داشته باشد موجب می‌شود که تولیدکننده داخلی خود را به **سطح بهره‌وری و کارآیی تولید و کیفیت محصول** در فضایی رقابتی

۱. سایت رسمی سازمان توسعه تجارت ایران به آدرس:

http://farsi.tpo.ir/uploads/10-95_20279.pdf

برسانند. البته در کنار تلاش برای ایجاد رقابت در بازار لازم است از ابزار نظارت بر استانداردها و ضوابط تولید نیز استفاده نمود تا بخش‌های مختلف اقتصادی به سمت ارتقای کیفیت محصولات حرکت نمایند. ۴. ورود برخی از کالاها به کشور همراه خود بخشی از تکنولوژی تولید کالا را نیز وارد می‌کند. هرچند از طریق ورود چند نمونه کالای وارداتی و انجام مهندسی معکوس می‌توان گام‌هایی برای بهره‌مندی از تکنولوژی تولید برداشت. با این حال واردات کالا به صورت تجاری زمینه استفاده و ارتقای تکنولوژی بالاتر در کشور را ایجاد و می‌تواند نقشه راهنمای مناسبی برای ارتقای کیفیت کالای مشابه در کشور باشد.

۵. در ضمن واردات با افزایش حجم تجارت در کشور تأثیر مستقیمی بر فعال شدن بخشی از فعالیت‌ها از جمله توسعه بخش خدمات حمل‌ونقل، انبارداری، خدمات بندری، بازرسی، بیمه‌ای، آزمایشگاهی و .. دارد و بخشی از اشتغال کشور با ارائه خدمات به بخش تجارت اجین شده است. شایان توجه است که بخش عمده‌ای از جغرافیای سرزمینی کشور دارای ظرفیت‌های دریایی و زمینی مرزی قابل ملاحظه‌ای در این خصوص است که تاکنون استفاده مطلوب و حداکثری از این ظرفیت‌ها برای توسعه مرزی و تقویت معیشت مرزنشینان صورت نگرفته است.

بنابراین واردات کالا می‌تواند

- مواد اولیه و کالاهای مورد نیاز بخش تولید را تأمین کند.
- بخشی از کالاهای مورد نیاز برای مصرف و تنظیم بازار در کشور را تأمین کند.
- فضای رقابتی میان تولیدات داخلی و کالاهای خارجی با هدف افزایش کیفیت و کارآیی تولید و کاهش قیمت تمام شده و افزایش بهره‌وری ایجاد کند.
- از منابع محدود کشور به واسطه جلوگیری از ناکارآیی در تولید به صورت بهینه حراست کند.
- بخشی از تکنولوژی تولید کالا را وارد کند.
- و ...

در نتیجه واردات کالا فی‌الذمه امری نامطلوب قلمداد نمی‌شود.

۴. کدام واردات مخرب است؟

۱. ورود کالا به صورت غیررسمی و قاچاق با توجه به عدم پرداخت حقوق دولت، عدم تعلق نرخ تعرفه و ورود با قیمت پایین‌تر از قیمت رقابتی، عدم امکان نظارت بر استانداردهای ضروری و اثر نامطلوب بر بهداشت و سلامت و فرهنگ جامعه و ایجاد درآمدهای نامشروع و غیرقانونی و ... نامطلوب و مخرب است.
۲. ورود کالاهای غیراستاندارد و فاقد ضوابط فنی که به بخش تولید و مصرف ضربه می‌زند.

۳. ورود کالا به صورت غیرمنصفانه با استفاده از ابزارهایی مانند دامپینگ به قصد لطمه به تولید داخلی.^۱
۴. واردات کالای مشابه تولید داخلی مربوط به تولیدکنندگان نوپایی که در زمان شکل‌گیری نیاز به حمایت در زمانبندی مشخص دارند و در بلندمدت خواهند توانست نیاز داخلی را تأمین نمایند.
۵. ورود محصولات کشاورزی که موجب لطمه به تولید داخلی می‌شوند با توجه به اهمیت تأمین امنیت غذایی جامعه
۶. واردات کالاهای مورد نیاز کشور از یک یا چند فروشنده عمده و چند کشور خاص و یا واگذاری تأمین برخی از کالاهای اساسی و استراتژیک به یک یا چند فرد خاص که تأمین کالا را انحصاری کرده و در معرض تهدید قرار می‌دهد و می‌تواند بازار تولید و تأمین داخلی را به مخاطره بیاندازد.
۷. واردات کالاهایی که به واسطه تخفیف‌ها و معافیت‌های منطقه‌ای گسترده و غیرهدفمند، بدون در نظر گرفتن آثار آن بر رکود و رونق صنایع داخلی صورت می‌پذیرد.
۸. ورود کالاهای مغایر با فرهنگ و آموزه‌های دینی کشور با هدف تأثیر بر قشر جوان جامعه و بروز آسیب‌های اجتماعی.
۹. افزایش ناگهانی واردات از یک یا چند منبع و یا افزایش ناگهانی واردات یک یا چند کالا می‌تواند آثار منفی بخشی بر تولید و سرمایه‌گذاری در آن بخش خاص داشته باشد که در این موارد نیز از اقدامات و ابزارهای دفاعی تجاری (TDI)^۲ خاص استفاده می‌شود که تماماً ماهیت موقت دارند و صرفاً تا رفع خطر یا تهدید خطر برای تولید داخلی ادامه داشته و در برنامه زمانبندی مشخص برداشته می‌شوند. انجام این اقدامات موقت و مقطعی یکی از ابزارهای مهم جلوگیری از بروز بحران و مواجهه با تهدیدها در شرایط اقتصاد مقاومتی محسوب می‌شود.

۵. ابزارهای مدیریت واردات چیست؟

۱. وضع نرخ تعرفه بهینه توسط کمیسیون ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات.^۳
۲. اتخاذ سیاست‌های ضد دامپینگ و وضع عوارض ویژه ضدبازار شکنی برای این کالاها براساس ماده (۱۳) قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت.^۴
۳. استفاده از ابزارهای قانونی و سیاست‌های مناسب برای مبارزه مؤثر با قاچاق کالا.

۱. شایان توجه است که مطابق اصول سازمان جهانی تجارت، تشخیص و مبارزه با دامپینگ (بازار شکنی) تابع قواعد خاص و مشخصی است که نیازمند طی فرآیند مطالعه، احراز، اثبات و برخورد متقابل و مبارزه است.

2. Trade Defence Instrument

۳. قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۲/۷/۴ مجلس شورای اسلامی و تأیید ۱۳۷۲/۷/۱۱ شورای نگهبان.

۴. قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ مجلس شورای اسلامی و تأیید ۱۳۸۴/۸/۲۵ شورای نگهبان.

۴. استفاده از ظرفیت‌های تنظیمی قانون حمایت از مصرف‌کنندگان.
۵. اعمال محدودیت‌های ویژه برای ورود کالاهای فاقد استاندارد با افزایش پوشش کالاهای استاندارد اجباری و ضوابط فنی که ورود آنها منوط به اخذ گواهی از مؤسسه استاندارد است.
۶. اعمال محدودیت‌های قانونی برای ورود برخی کالاها با استفاده از تقسیم‌بندی (کالاهای مجاز، مجاز مشروط و ممنوع).
۷. امکان استفاده از مقررات تنظیمی بند «ر» ماده (۱۲۲) قانون امور گمرکی^۱ و یا بند «ث» ماده (۲) قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز^۲ برای جلوگیری از ورود کالاهایی که موجب اغفال خریدار و مصرف‌کننده می‌شود و نظایر آن.
۸. امکان اعمال محدودیت‌های تعرفه‌ای و غیرتعرفه‌ای برای واردات کالاهای کشاورزی براساس قانون شایان توجه است که مطابق ماده (۲۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور،^۳ برقراری موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی برای واردات بجز در مواردی که رعایت موازین شرع اقتضا می‌کند، ممنوع است و دولت نمی‌تواند از ابزارهایی مانند ممنوعیت و محدودیت برای جلوگیری از واردات استفاده نماید. این در حالی است که در سال‌های گذشته به اشکال مختلف محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های متعددی برای برخی کالاها وضع شده (ممنوعیت ثبت سفارش و ...) و یا از ابزار افزایش تعرفه‌ها به صورت بلندمدت و یا بدون برنامه زمانبندی برای کاهش استفاده شده که آثار مخرب خود را بر کیفیت و قیمت تولیدات داخلی و گسترش قاچاق داشته است.

۶. کدام تولید ملی نیازمند حمایت در مقابل واردات است؟

۱. از تولیدی لازم است حمایت شود که در طی یک دوره برنامه‌ریزی شده و زمانبندی شده میان مدت (۳ تا ۵ ساله) و یا برای صنایع مادر و بزرگ حداکثر در یک دوره بلندمدت (۵ تا ۱۰ ساله)، بتواند نیاز و تقاضای داخلی را با قیمت، کیفیت و استاندارد قابل رقابت با تولید مشابه در بازارهای جهانی تأمین نماید. احصای فهرست این صنایع و یا کالاها مستلزم تدوین استراتژی توسعه صنعتی، معدنی، کشاورزی، بهداشت و ... و تهیه استراتژی تجاری کشور است. در این راستا می‌توان به تجربه سایر کشورها از جمله کره جنوبی در مقایسه با کره شمالی توجه کرد.
- البته برخی از تولیدکنندگان، مدعی هستند که تقاضای داخلی به درستی نیازسنجی نمی‌شود و در شرایط رقابتی، تولیدات ملی می‌توانند نیاز داخلی را تأمین کنند. این صنایع از ورود بی‌رویه کالا،

۱. قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی و تأیید ۱۳۹۰/۹/۲ شورای نگهبان.
۲. قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳ مجلس شورای اسلامی و تأیید ۱۳۹۲/۱۰/۱۸ شورای نگهبان.
۳. قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، مصوب جلسه علنی مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ مجلس شورای اسلامی و تأیید مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ شورای نگهبان.

گلايه‌مند بوده و آن را عاملی برای لطمه به تولید داخلی قلمداد می‌کنند. بنابراین سنجش صحیح میزان تولید و مصرف داخلی امری ضروری در سیاستگذاری برای حمایت از تولیدات داخلی است.

۲. تولید کالاهای استراتژیک و ضروری به خصوص در بخش‌های کشاورزی مرتبط با امنیت غذایی و یا بخش‌های نظامی مرتبط با امنیت دفاعی کشور همواره باید مورد حمایت قرار گیرند.
۳. حمایت از تولیدکنندگان نوپا ضروری است. ورود کالاهای مربوط به صنایع نوپا، شکل‌گیری تولید را به خطر می‌اندازد.

۴. حمایت از صنایع دانش بنیان ضروری است. تولید این‌گونه کالا متضمن توسعه علم و دانش و فناوری در کشور است و می‌تواند بسیاری از صنایع قدیمی را از بن‌بست تکنولوژیکی خارج کند.

۵. حمایت از تولیدکنندگانی که با تجارت غیرمنصفانه مانند دامپینگ (قیمت شکنی) مواجهند ضروری است.

۶. حمایت از تولیدکنندگان و صنایعی که با اقدام به تولید مشترک نسبت به انتقال تکنولوژی و هدایت منابع خارجی به سمت بخش‌های تولیدی مزیت‌دار و صادرات‌گرا اقدام می‌کنند.

۷. حمایت از تولیداتی که به دلایل خارج از اختیار ایشان از جمله عوامل برون‌زا مانند تحریم و ... دچار لطمه شده و یا نتوانسته‌اند به رشد لازم در برنامه زمانبندی دست یابند.

۸. همچنین با تمرکز بر سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی^۱ می‌توان عنوان کرد که تولیدات داخلی متمرکز بر همکاری‌های جمعی، تولید محصولات و خدمات دانش بنیان، تولید نهاده‌ها و کالاهای اساسی (به‌ویژه وارداتی)، تولید محصولات راهبردی، تولید محصولات مرتبط با امنیت غذا و درمان و تأمین ذخایر راهبردی، تولید کالاهای صادراتی با ارزش افزوده و ارزآوری مثبت و تولید کالاهای دارای بازدهی بهینه (براساس شاخص شدت مصرف انرژی) به‌صورت مستقیم در این سیاست‌ها مورد تأکید قرار گرفته‌اند.

۷. مطالبه همیشگی تولیدکنندگان در فرآیند چانه‌زنی

در شرایط کنونی بخش‌های مختلف تولیدی در کشور همواره از شرایط نامناسب کسب‌وکار و عدم امکان رقابت با محصولات وارداتی و تغییرات پی‌درپی قوانین و مقررات و بعضاً نرخ‌های حقوق ورودی (تعرفه) گلايه‌مند هستند و خبرهایی در خصوص تعطیلی صنایع و کاهش ظرفیت تولید و تقلیل سطح اشتغال منتشر می‌شود و این موضوع فرآیند حمایت از تولید را به یک فرآیند چانه‌زنی تبدیل کرده است که همواره تولیدکنندگان و سرمایه‌گذاران از وضعیت فعلی معترض بوده و تلاش می‌کنند از طریق مراجعی مانند کمیسیون ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی مقررات صادرات و واردات، امتیازاتی مانند وضع نرخ‌های حقوق ورودی بالا و بلندمدت برای کالاهای وارداتی دریافت دارند و استمرار این فرآیند در

۱. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، ابلاغی ۱۳۹۲/۱۱/۲۹ مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی).

صورت عدم تدوین استراتژی توسعه صنعتی، معدنی، کشاورزی و بهداشت و ... موجب اتلاف منابع محدود، ناکارایی در تولید و افزایش قیمت و کاهش کیفیت شده و با از بین رفتن مزیت‌های صادراتی و ... می‌تواند آثار ضدتولیدی نیز داشته باشد.

۸. حلقه‌های پیشین و پسین مدیریت واردات

حمایت از تولید صرفاً از طریق مدیریت واردات میسر نیست و این مؤلفه تنها به‌عنوان یکی از اجزای حمایت از تولید داخلی محسوب می‌شود. مدیریت واردات دارای حلقه‌های پیشین و پسین متعددی است که لازم است در بسترهای دیگری نیز مورد توجه قرار گیرد. در این خصوص باید به رفع مشکلات ساختاری تولید، توجه به نظام تأمین مالی و حل مشکلات بانکی و مالیاتی بنگاه‌ها، اصلاح قانون کار و نظام تأمین اجتماعی، اصلاح فضای کسب‌وکار، خصوصی‌سازی به معنای واقعی در مدیریت و مالکیت، بهبود سطح تکنولوژی تولید و نوسازی صنایع، تنظیم اقدامات دولت در خریدهای دولتی و واردات کالاهای اساسی و ...، اتخاذ سیاست ارزی مناسب، مبارزه مؤثر با قاچاق کالا، اقدامات فرهنگی برای ترویج مصرف کالای تولید داخل و ایجاد باور عمومی در مردم برای خرید محصولات داخلی و توسعه سرمایه‌گذاری خارجی و گسترش صادرات غیرنفتی به‌عنوان ابزاری مهم برای افزایش بهره‌وری در تولید به‌عنوان یک استراتژی بلندمدت توجه کرد.

بهره‌مندی از تجارت خارجی فعال و هدفمند در مسیر حمایت از تولید و اقتصاد مقاومتی لزوماً در فضای تعامل با اقتصاد جهانی روی خواهد داد و باید به این موضوع توجه کرد که واردات در کنار صادرات و سرمایه‌گذاری خارجی از مهمترین حلقه‌های ارتباط با اقتصاد جهانی به شمار می‌روند. مسلماً در مسیر دستیابی به اهدافی مانند توسعه صادرات در مدار اقتصاد جهانی و ایفای نقش در تولید جهانی، باید به مسیر واردات نیز توجه ویژه کرد و اگر نه مجموعه مباحثی مانند انتقال علم، تکنولوژی و فناوری را تحت تأثیر قرار داده و از طرق مختلف از جمله اقدام متقابل کشورها می‌تواند روند صادرات و تولید صادراتی را نیز دچار مشکل کند. صادرات و واردات صرفاً یک موضوع ملی نبوده و تنها نمی‌توان در چارچوب سیاست‌های داخلی کشور در خصوص موضوعات تجارت خارجی تصمیم‌گیری نمود، بلکه سلايق مشتریان در فضای جهانی و همچنین لزوم رعایت تعهدات بین‌المللی در فرآیند تصمیم‌گیری در این خصوص مؤثر هستند.

به علاوه تغییر مکرر سیاست‌های تجاری و وارداتی گویای بی‌ثباتی رژیم تجاری کشور بوده و اقتصاد و فضای کسب‌وکار تجاری کشور را برای سرمایه‌گذاران و فعالان خارجی و حتی سرمایه‌گذاران و فعالان

داخلی که تمایل به مبادله کالا با خارج از قلمرو گمرکی کشور دارند را ناپایدار منعکس می‌سازد و آنها را در سرمایه‌گذاری در اقتصاد ایران دچار تردید می‌کند.

۹. ضرورت حمایت از مصرف‌کنندگان در کنار حمایت از تولیدکنندگان

تجربه سیاست‌های حمایتی بلندمدت در جهان و لمس آثار چند دهه حمایت بدون سقف زمانی از برخی صنایع در کشور گویای آن است که این بخش‌های تولیدی به‌واسطه ناکارایی ایجاد شده، هیچ‌گاه نتوانسته‌اند به مزیت رقابتی در سطح بین‌المللی برسند به همین دلیل حمایت بلندمدت از تولید داخلی بدون توجه به قیمت و کیفیت محصول داخلی موجب تضییع حقوق مصرف‌کنندگانی شده که همواره به تحمیل مصرف برخی از محصولات داخلی معترض بوده و به دلیل ناکارایی سازمان‌های دولتی در تأمین منافع توأمان مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان، راهکار برون‌رفت از این وضعیت را در ایجاد فضای رقابتی و آزادسازی تدریجی فضای تجاری جستجو می‌کنند. از این رو لازم است در کنار توجه به سیاست‌های حمایت از تولیدکنندگان به **منافع مصرف‌کنندگان** نیز توجه و ابزارهای قانونی و مقرراتی آن را از طریق توسعه تجارت آزاد و یا نظارت کمی و کیفی بیشتر بر قیمت و استانداردهای الزامی تولیدات داخلی پیش‌بینی کرد.

شایان توجه است که حمایت از مصرف‌کنندگان باید در هر سه حلقه واردات، تولید و توزیع صورت پذیرد و وضع قوانین و قواعد مناسب در راستای ارتقای کیفیت کالا، رعایت حقوق مالکیت معنوی اسامی و علائم تجاری، ارائه خدمات پس از فروش و ... می‌تواند در حمایت از مصرف‌کنندگان کالا مؤثر باشد.

۱۰. رابطه حمایت از تولید و قاچاق کالا

شایان توجه است که هر چند سیاست‌های تحدید واردات عمدتاً با هدف حمایت از تولید وضع می‌شود، ولی بخشی از این ممنوعیت‌ها و محدودیت‌ها لزوماً منجر به جلوگیری از واردات نمی‌شوند، بلکه کالا به جای ورود از مسیر رسمی به صورت **قاچاق به کشور وارد می‌شود**. در شرایط کنونی نیز، مبارزه با قاچاق در کشور به‌واسطه مرزهای وسیع از طریق اعمال نظارت مرزی بسیار مشکل بوده و به‌واسطه ارجحیت مسائل امنیتی بر مسائل تجاری به‌منظور تأمین معیشت مرزنشینان، معافیت‌های متعددی در قالب‌های مرزنشینی، ملوانی، چمدانی، ته‌لنجی، کوله‌بری و ... اعطا می‌شود و مناطق مختلفی نیز از معافیت‌های منطقه‌ای، بندری، مناطق آزاد و ویژه و ... بهره‌مند هستند و به دلیل عدم نظارت دقیق در سطح عرضه و هزینه‌های بالای تجارت رسمی و منفعت اقتصادی بالای قاچاق برخورد با این پدیده مخرب پیچیده‌تر شده است. بخش عمده‌ای از دلایل بروز قاچاق در کشور به انگیزه‌های اقتصادی و فضای کسب‌وکار اداری

تجارت خارجی بازمی‌گردد و از این رو پیشگیری از قاچاق بر مبارزه انتظامی با آن ارجحیت دارد. اصلاح محیط کسب و کار، ساده‌سازی قوانین و مقررات، ایجاد ثبات در قوانین، مقررات، مجوزها و بخشنامه‌ها و تسهیل فرآیندها و کاهش هزینه‌های تجارت خارجی و بهینه‌سازی نظام تعرفه‌ای از اصلی‌ترین راهبردهای پیشگیری از قاچاق بوده و لازم است به جای تمرکز بر پرونده‌های کوچک و خرد مبارزه با قاچاق در سطح برخورد مؤثر با قاچاق سازمان‌یافته و حرفه‌ای صورت پذیرد.

بنابراین در شرایطی که در کنار واردات رسمی حدود ۴۰ میلیارد دلاری کشور تخمین حجم قاچاق حدود ۲۰ میلیارد دلار اعلام می‌شود. لازم است در هنگام تصویب هرگونه ممنوعیت و محدودیت در امر واردات رسمی به زمینه قاچاق‌پذیر بودن آن نیز توجه کرد.

۱۱. راهکارهای پیشنهادی

۱. تدوین و اجرای «استراتژی توسعه رشته فعالیت‌های اقتصادی»^۱ به منظور احصای بخش‌ها و کالاهای تولیدی دارای مزیت‌های نسبی و مطلق در تولید و بخش‌های نوپا و استراتژیک و ضروری و خلق مزیت‌های جدید^۲ در راستای حراست از منابع محدود کشور و پرهیز از مباحث بخشی‌نگری، منطقه‌گرایی و سلیقه‌های شخصی و ... با توجه به آمایش سرزمینی و ظرفیت‌های استانی.
۲. تدوین «استراتژی تجاری بلندمدت» مبتنی بر بخش‌های نوپا و استراتژیک و ضروری که حمایت از آنها در برنامه زمانبندی شده ضروری است و تعهد به رژیم تجاری بلندمدت و صادرات‌گرا.
۳. تدارک بانک آمار و اطلاعات مربوط به تولید، واردات، صادرات، قاچاق، اشتغال و ... کالاهای صنایع نوپا، استراتژیک و ضروری که نیازمند حمایت تعرفه‌ای هستند.
۴. تعیین محدوده زمانی بهینه برای حمایت از تولید بخش‌های نوپای تولیدی و کالاهای استراتژیک و اعلام برنامه زمانبندی دستیابی به سطوح رقابتی و کاهش موانع تعرفه‌ای در زمانبندی اعلام شده.
۵. تدوین بسته‌های حمایتی مشخص برای اولویت‌های تولیدی تعیین شده براساس استراتژی توسعه صنعتی و ... کشور در حوزه‌های مختلف بانکی، مالی، مالکیتی، مالیاتی، انرژی، تجاری و ... و تدوین بسته‌های حمایتی خاص برای مواقع بحران و تحریم‌های خارجی و موارد تحمیل شرایط خارجی بر بنگاه‌های اقتصادی داخلی.
۶. شناسایی دقیق و اعمال محدودیت برای کالاهایی که در شرایط غیرمنصفانه مانند دامپینگ

۱. هرچند تاکنون مطالعات متعددی با عنوان تدوین استراتژی توسعه صنعتی و یا موارد مشابه در کشور تعریف و تهیه شده است، اما به نظر می‌رسد به دلایل مختلف از جمله عدم مشارکت تمامی ذینفعان و ذیربطان و یا عدم اعتماد به نتایج این مطالعات، فهرستی از اولویت‌های اصلی و مزیت‌دار کشور استخراج نشده و یا حداقل تاکنون عملیاتی نشده است.

۲. شایان توجه است که خروجی «استراتژی توسعه صنعتی، معدنی، کشاورزی، سلامت و ... در کشور» شناسایی دقیق کالاهای وارداتی است که با کد سیستم هماهنگ شده (HS)، ۸ رقمی قابل طبقه‌بندی و شناسایی نبوده و جهت احصای دقیق فهرست کالاهای وارداتی لازم است زمینه حرکت به سمت کدهای ۱۰ و ۱۲ رقمی فراهم شود.

- (قیمت‌شکنی) به کشور وارد می‌شوند و شناسایی کالاهای مغایر با استانداردهای ملی و بین‌المللی.
۷. اصلاح ساختار و تغییر ترکیب کمیسیون ماده (۱) آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات و تبدیل آن به کمیسیونی تخصصی، کارشناسی، فعال و کارآمد که بتواند با تنظیم تعرفه‌های هدفمند و علمی و بدون اعمال فشار از یک یا چند وزیر، وزارتخانه و دستگاه خاص مدیریت واردات را برعهده بگیرد و وحدت فرماندهی در خصوص مدیریت واردات به‌منظور پرهیز از تصمیمات پراکنده، بی‌ثبات و متعارض و ایجاد زمینه نظارت و ارزیابی تصمیمات متخذه جهت جلوگیری از ورود سایر مسئولان در اجرای رژیم تجاری کشور.
۸. جلوگیری از ورود سایر وزارتخانه‌ها و سازمان‌ها در وضع مقررات محدودکننده تجارت.
۹. تعیین تکلیف موضوع الحاق ایران به سازمان جهانی تجارت در سطح مسئولان عالی نظام و ابلاغ سیاست‌های کلی مربوط به‌منظور ایجاد تعهد و ثبات در رژیم تجاری کشور و پرهیز از تغییر مکرر نرخ‌های تعرفه و بی‌ثباتی در فضای تجاری کشور به‌عنوان یکی از ابزارهای مهم توسعه صنعتی و توسعه صادرات.
۱۰. رفع خلأهای موجود در برابر مبارزه مؤثر با قاچاق کالا، کنترل جریان وجوه حاصل از قاچاق و تمرکز بر پیشگیری از وقوع جرم به جای مبارزه انتظامی.
۱۱. کاهش و هدفمندسازی معافیت‌های حقوق ورودی در شکل‌های مختلف معافیت منطقه‌ای، معافیت مرزنشینی، ملوانی و کوله‌بری، معافیت کالای همراه مسافر، معافیت مناطق آزاد و ویژه اقتصادی متعدد و غیرعملیاتی و
۱۲. تسهیل فضای کسب‌وکار در بخش تولید و تسهیل فضای تجاری و گمرکی از طرق مختلف از جمله هماهنگی میان دستگاه‌های متولی امر تجارت در کشور.
۱۳. کاهش نقش دولت و یا سازمان‌های وابسته به دولت و نهادهای عمومی غیردولتی در مراودات تجاری به‌ویژه در حوزه واردات کالاهای اساسی.
۱۴. اتخاذ سیاست‌های مناسب ارزی و مدیریت بهینه تخصیص ارز به‌منظور منطقی نمودن قیمت تمام‌شده واردات در مقایسه با قیمت محصولات تولید داخلی.
۱۵. استفاده از ابزار ضوابط فنی کالاهای وارداتی برای کنترل و مدیریت واردات کالاهای فاقد استانداردهای مورد نظر با هدف جلوگیری از لطمه به بخش تولید و مصرف جامعه.
۱۶. استفاده از ابزار نرخ حقوق ورودی (تعرفه واردات) و عوارض درصدی ضد دامپینگ برای اعمال محدودیت بر واردات و پرهیز از وضع نرخ تعرفه ثابت و مقطوع، محدودیت‌های مقداری و سهمیه‌بندی و ممنوعیت به‌دلیل بروز فساد و رانت و پرهیز از هرگونه اقدام شتابزده در حوزه تجارت خارجی.
- شایان توجه است که هر کدام از راهکارهای فوق می‌توانند در برنامه‌های زمانبندی شده کوتاه، میان و بلندمدت طبقه‌بندی شده و اقدامات عملیاتی برای تحقق آن صورت پذیرد.

منابع و مأخذ

۱. بخش آمار و اطلاعات سایت رسمی گمرک جمهوری اسلامی ایران به آدرس:
<http://www.irica.gov.ir/Portal/home/?آمار-سالانه/۴۵۹۹>
۲. بیانات مورخ ۱۳۹۶/۱/۱ مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله‌عظمی (مدظله‌العالی) در اجتماع عظیم زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی علیه‌السلام؛ به آدرس الکترونیکی:
<http://www.leader.ir/fa/content/۱۷۸۰۹/اجتماع-عظیم-زائران-و-مجاوران-حرم-مطهر-رضوی-علیه-السلام>
۳. بیانات مورخ ۱۳۸۹/۶/۱۶ مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله‌عظمی (مدظله‌العالی) در دیدار جمعی از کارآفرینان سراسر کشور؛ به آدرس الکترونیکی:
<http://farsi.khamenei.ir/speech-content?id=۱۰۰۷۷>
۴. دیدار نوروزی مورخ ۱۳۹۶/۱/۲۱ مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله‌عظمی (مدظله‌العالی) با جمعی از مسئولان نظام به آدرس الکترونیکی:
<http://www.leader.ir/fa/content/۱۷۹۴۶/دیدار-نوروزی-جمعی-از-مسئولان-نظام>
۵. سایت رسمی سازمان توسعه تجارت ایران به آدرس:
http://farsi.tpo.ir/uploads/۹۵-۱۰_۲۰۲۷۹.pdf
۶. سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، ابلاغی ۱۳۹۲/۱۱/۲۹ مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله‌عظمی (مدظله‌العالی).
۷. قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور، مصوب جلسه علنی مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۰ مجلس شورای اسلامی و تأیید مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ شورای نگهبان.
۸. قانون الحاق موادی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۴/۸/۱۵ مجلس شورای اسلامی و تأیید ۱۳۸۴/۸/۲۵ شورای نگهبان.
۹. قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۹۰/۸/۲۲ مجلس شورای اسلامی و تأیید ۱۳۹۰/۹/۲ شورای نگهبان.
۱۰. قانون مبارزه با قاچاق کالا و ارز مصوب ۱۳۹۲/۱۰/۳ مجلس شورای اسلامی و تأیید ۱۳۹۲/۱۰/۱۸ شورای نگهبان.
۱۱. قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۲/۷/۴ مجلس شورای اسلامی و تأیید ۱۳۷۲/۷/۱۱ شورای نگهبان.

شماره مسلسل: ۱۵۳۴۹

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: مدیریت واردات لازمه حمایت از تولید داخلی در راستای اقتصاد مقاومتی

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه بازرگانی)

تهیه و تدوین: سعید غلامی باغی

ناظر علمی: سید احسان خاندوزی

متقاضی: معاونت پژوهش‌های اقتصادی

همکاران: حسین هرورانی، امید شریفی و سامان پناهی

اظهار نظر کنندگان خارج مرکز: اسفندیار امیدبخش، فتح الله تازی، مظفر علیخانی، عباس

معمارنژاد، علیرضا زنجانیان و سید جواد تقوی

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی: _____

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۱/۲۸